

УДК 378. 147

Світлана Полякова,
старший викладач кафедри
технологій виробів легкої
промисловості та дизайну
ДВНЗ «Донбаського державного
педагогічного університету»

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ В ГУРТКОВІЙ РОБОТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДЕЯКИХ ТЕМ З «ОСНОВ КОЛЬОРОЗНАВСТВА»

У статті розглядаються компоненти поняття гармонія кольорів, гармонія іміджу, окреслюються їх структурні складові, описується ідея поглиблення знань студентів при додатковому вивченні цієї теми у гуртку. Особлива увага приділяється практичному застосуванню знань для створення особистого іміджу студентів, при розробці нових моделей одягу на основі національного українського одягу і її подальшому показі на факультеті.

Ключові слова: гармонія кольорів, гармонія іміджу, дизайн, ансамбль одягу, гурткові заняття, декорування, естетичні якості.

В статье рассматриваются компоненты понятия гармония цветов, гармония имиджа, определяются их структурные составляющие, описывается идея углубления знаний студентов при дополнительном изучении этой темы в кружке. Особое внимание уделяется практическому применению знаний для создания личного имиджа студентов, при разработке новых моделей одежды на основе национальной украинской и ее дальнейшем показе на факультете.

Ключевые слова: гармония цветов, гармония имиджа, дизайн, ансамбль одежды, занятия в кружке, декорирование, эстетические качества.

The article discusses the components of the notion of the harmony of colors, harmony of the image that are determined by their structural components, describes the idea of enhancing the knowledge of students in further study of this topic in the circle. The special attention is spared practical application of knowledges for producing a personal image of students, at development of new models of clothes on the basis of national Ukrainian and its further show on a faculty.

Key words: harmony of colors, harmony of image, design, clothing, club activities, decorating, aesthetic qualities.

Постановка проблеми. В процесі розвитку науково-технічного прогресу вдосконалюються процеси навчання в усіх галузях мистецтва,

науки, техніки. Дизайн взагалі є одним з спеціальних розділів історії мистецтва і культури. Сьогодні дизайнерське мистецтво є важливою складовою частиною системи художньої освіти, без якої не можна створити конкурентноспроможної продукції.

Сучасне суспільство сьогодні знаходиться під впливом динаміки, продиктованої змінами економічного, політичного та соціально-культурного характеру, що не може не впливати на зростання соціальної значущості особистості, її потреби у самовизначенні та самовдосконаленні. Актуальність теми дослідження зумовлена завданнями соціально-культурного реформування українського суспільства, що має своїм безпосереднім витоком процес національного відродження України, в основі якого розвиток дизайну постає як фактор гармонізації відносин суспільства і особистостей. Значною складовою дизайну, є один з засобів композиції – колір, без якого не можливо створити предмети дизайну. Феномен дизайну намагалася осмислити кожна епоха, але проблема гармонізації іміджу людини залишається і сьогодні.

В нашій країні працюють багато навчальних закладів, де готують дизайнерів різних спеціалізацій і напрямків. Однак, нажаль, вони недостатньо забезпечуються спеціальною літературою, особливо українською мовою, а ця проблема є гостро актуальною сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наш час вимоги до навчальної літератури, постійно зростають і це зумовлено необхідністю створення нових підручників і методик у яких був би сучасний підхід до розвитку дизайну та художнього проектування одягу. В наш час є велика кількість методик. Одні методики не сприяють розвитку художнього смаку і самостійності. В інших отримані знання, уміння та навички недостатньо закріплюються на практиці.

Донедавна українська мистецька освіта спиралась здебільшого на російськомовні видання: навчально-методичні праці С. Алексеєва, М. Степанова, Л. Миронової.

Проблеми теорії та практики політехнічної освіти трудового і професійного навчання розкриті в роботах П. Атушова, С. Батіщева. Деякі шляхи оптимізації учбового процесу в ВНЗ помічені в роботах С. Архангельського, В. Безпалько та ін.

Проблемам вдосконалення конструкторської підготовки присвячені дослідження В. Петрової, О. Сугак, Т. Коржавіної.

Деякі аспекти художньої і декоративно-прикладної діяльності школярів розглянуті в працях педагогів-дослідників Н. Розтовцева, А. Хворостовій, О. Тарасової та ін.

Активний розвиток дизайну в останні роки вплинув на появу практичних посібників українських авторів. Особливо виділяється підручник автора Т. Печенюк Львівської національної академії мистецтв. У книзі окреслені основні категорії теорії кольору, виявлені закономірності

прояву об'єктивних та суб'єктивних чинників існування кольору.

Сучасний підручник з «Основ дизайну» за яким навчаються у школі (авт. В. В. Вдовченко та ін.) викладає дизайн більш теоретично, не зв'язуючи його з виробництвом. На рівні загальноосвітньої школи, цього підручника достатньо, але вивчаючи дизайн в педагогічних ВНЗ треба спиратися на виробництво.

Мета статті: засвоєння і практична реалізація ідей та методів щодо засвоєння студентами теми «Гармонія кольорів» у гуртку «Культура костюму у сучасному суспільстві».

Виклад основного матеріалу дослідження. У останні роки все ширше вивчається естетика кольору, його психологічний вплив на людину, як один з найважливіших і найменш досліджених боків саме в дизайні одягу. Колір сам по собі впливає на душевний стан людини, і спроможний викликати ті чи інші почуття. Тема «Гармонія кольорів в одязі» на заняттях з дизайну викликає велику зацікавленість у студентів. Їх цікавить механізм сприйняття та осмислення отриманої кольорової інформації, що допомагає зрозуміти чинники суб'єктивізму кольоросприйняття.

Прикладом гармонізації кольорів в одязі є український народний одяг, який став невичерпаним джерелом натхнення для сучасних дизайнерів. У своїй творчості вони велику увагу приділяють культурі стародавніх народів, саме українців, використовуючи елементи самотнього етносу в сучасному одязі. Розглядаючи український народний одяг відчуваєш ніби проходиш крізь кольорові вітражі, тому що він об'єднує в собі багато барв, але кольоровий набір дуже коректний. Спадщина народного костюму являє собою, по суті справ, енциклопедію варіантів кольорових сполучень, комфорт і духовність.

На заняттях з дизайну, створюючи художню систему, якою є, наприклад ансамбль одягу, студенти використовують знання одразу декількох дисциплін: дизайну, конструювання і моделювання, технології виготовлення одягу, основ кольорознавства. Дизайн базується на законах композиції, а це неможливо опанувати без спеціальних знань з теорії кольору, а саме гармонії кольорів.

Проблема кольорової гармонії в одязі не є зовсім новою, але сучасна мода постійно змінюється і панування смаків дуже нетривале. Але є основні базові основи яких потрібно дотримуватися. Це кольорова гармонія контрастних, родинних кольорів, а також гармонія хроматичних і ахроматичних кольорів. Особливо багато питань викликає поєднання в одязі трьох і чотирьох кольорів. Для кращого сприйняття цієї теми нами було виготовлено наочний посібник, який допомагає об'єднувати декілька кольорів в одязі.

Поняття «гармонія іміджу», як універсальне явище поступово поширюється на всі сфери людської діяльності і в сучасних умовах потребує системного дослідження. Сучасна людина все глибше

усвідомлює проблему укоріненості людини у світі, а тому все більшу увагу приділяє своєму іміджу. Для майбутнього вчителя це першочергова задача, тому що вчитель є прикладом для школярів у всьому: в поведінці, одязі, бездоганному макіяжі.

Щоб глибше усвідомити тему кольорової гармонії в одязі це питання ми виносимо на заняття гуртка. Гурток «Культура костюма у сучасному суспільстві» існує на технологічному факультеті 6 років.

Теми гармонії в одязі не можна розглядати у відриві від загального іміджу людини.

Спираючись на дослідження К. Богомолова, де зазначено компоненти гармонійного іміджу, які мають неабияке значення для ефективного сприйняття та засвоєння поняття гармонійного іміджу. Це фактура, костюм, роль, антураж. Все це дуже важливо для молоді, але на заняттях ми можемо розглядати тільки костюм. Тому тему «Гармонія кольорів в одязі» ми поглиблюємо на заняттях гуртка «Культура костюма у сучасному суспільстві». Тому що, саме гурткові заняття, направлені на найбільш поглиблене вивчення окремих питань навчальної програми, які покликані задовольняти різноманітні пізнавальні і творчі запити студентів. Заняття в гуртку носять добровільний характер і спрямовані на задоволення інтересів та розвиток творчого потенціалу, нахилів і здібностей у різних сферах діяльності. Саме у гуртку ми зупиняємось на таких поняттях як імідж, антураж, кольорові типи людей.

Природа наділила кожну людину визначним колоритом зовнішності. Невдало підібрана кольорова палітра порушує гармонію образу людини.

Доктор наук, імідж-дизайнер і аналітик моди К. Богомолов вважає що «нема поганого іміджу, є негармонійне кольорове сполучення в образі людини».

Особливу увагу на заняттях у гуртку ми приділяємо гармонії кольорової композиції одягу, яка багато в чому визначається тим, наскільки цей костюм зливається з образом людини, його індивідуальними колористичними особливостями такими як, відтінок шкіри, колір волосся, очей. Нами зроблений висновок, що усім підходять всі кольори, але потрібно знайти свої відтінки і контраст. У кожному випадку є свої асоціації, тому що сприйняття кольору, це складні закономірності психологічного порядку, що супроводжуються процесом усвідомлення та пережиття. Сприйняття кольору залежить від емоційного стану людини. Доречними будуть слова К. Богомолова, який говорив: «Одягати потрібно не тіло, одягати потрібно почуття».

На заняттях у гуртку у нас є можливість потренуватися у використанні в одязі трьох і чотирьох кольорів. Для кращого уявлення ми використовуємо наочний посібник, який полегшує складання кольорової композиції, та визначитись скільки і якого кольору треба застосувати у конкретній композиції. Крім того у гуртку у нас є можливість виготовити

одяг відповідно до теоретично розробленої художньої системи. Підсумком роботи стають покази моделей, які виготовлені студентами власноруч в межах факультету.

Мода на все українське в світі спонукала нас на створення у нашому гуртку колекції сучасних моделей з елементами українського національного одягу. Декор та вишивки прикрашали досить простий за формою селянський одяг, виготовлений з грубого дотканого полотна надаючи йому неповторну своєрідність і красу. Краші зразки українського народного одягу, вражають сучасну людину своєю художністю та композиційною продуманістю. Створюючи сучасні моделі треба обережно використовувати декорування. Наскільки декор прикрасить сучасний одяг залежить значною мірою від смаку і професійної підготовки авторів. Тому в гуртку ми намагаємось розібратись в розумінні призначення і образності проєктованого ними виробу. Активною емоційною характеристикою костюму є його колірне сполучення. Завдяки ефективним кольоровим поєднанням можливо посилити активність одягу і його емоційний вплив на глядача. Завершили створення образів студенти за допомогою аксесуарів, які теж зробили власноруч.

Використання всіх виразних засобів композиції при проєктуванні костюма в гуртку та в цілому гармонії іміджу має максимальну ступінь впливу на глядача, призводить до того що одяг перетворюється в яскраве видовище, що сприяє створенню святкового настрою.

Колекція вийшла яскравою, колоритною. Студенти із задоволенням приймали участь в виготовленні моделей і в показі. Вікова народна мудрість, яка наложила свій відбиток на сучасний одяг припала до душі молоді.

Висновки і перспективи. Вивчаючи основи кольорознавства майбутні вчителі технологій краще розуміють композиційні основи дизайну, приєднуються до процесу творчого проєктування, створюють особливу базу знань необхідних до професійної діяльності в школі.

Створюючи сучасний одяг, необхідно враховувати не тільки його зручність, практичність, економічні показники, а й естетичні якості, які залежать від засобів композиції, особливо кольору. Кольорова інформація проста, доступна, миттєво сприймається глядачем. Поглиблене вивчення теми «Гармонія кольорів» у гуртку сприяє поширенню знань з дизайну так необхідних для створення свого особистого іміджу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вдовченко В. В. Основи дизайну. Підручник для 10 класу Загальноосвітніх навч. закладів (профільний Рівень). / В. В. Вдовченко, Т. О. Божко., А. С. Сімоніко, Ю. Б. Шведова. З. В. Вдовченко, В. П. Тименко. – К. : Педагогічна думка, 2010. – 304 с.

2. Коньшева Н. М. Методика трудового обучения младших школьников (Основы дизайнобразования) / Н. М. Коньшева. – М. : Академия, 1999. – 192 с.
3. Платонов К. К. Структура и развитие личности. / К. К. Платонов. – М. : Наука, 1968. – 256 с.
4. Атутов П. Р. Связь трудового обучения с основами наук (кн. для учителя) / П. Р. Атутов – М. : Просвещение, 1983. – 128 с.
5. Тарасова О. А. Подготовка учителя к обучению младших школьников художественно-трудовой деятельности в образовательной области «Технология». автореф. дис. канд. пед. наук. – Армавир, 1999. – 179 с.
6. Печенюк Т. Кольорознавство / Таміла Печенюк. – К. : вид-во «Грані-Т» 2010. – 191 с.
7. Vogomolov K. Image Harmony / Konstantin Vogomolov. – Latvia, 2011. – 206 с.
8. Козлова Т. В. Стиль в костюме XX века / Т. В. Козлова, Э. В. Ильичева. – М. : МГУ, 2003. – 205 с.
9. Петушкова Г. И. Проектирование костюма / Г. И. Петушкова. – М. : Академия, 2004. – 238 с.